

PM – Komplettering av naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) enligt Svensk standard SS 199000:2014

KOMPLETTERING AV NATURVÄRDESINVENTERING VID FINNBERGET, NACKA KOMMUN

Inventering, text och foto:

Pro Natura

Träringen 66b

416 79 Göteborg

Telefon: 0728-544411

e-post: ola.hammarstrom@pro-natura.net

Pro Natura:

Kontaktperson och ansvarig handläggare: Ola Hammarström

Inventering: Ola Hammarström

Kvalitetsgranskning: Ola Bengtsson

Beställare:

Nacka kommun

Kontaktperson: Elisabeth Rosell

Framsida:

Utsikt från toppen av Finnbergets nordsida (övre), mossbeklädd lodyta i nordbranten (nedre).

1. Sammanfattning.....	4
2. Inledning.....	5
2.1. Bakgrund	5
2.2. Uppgifter om området i befintligt underlag.....	5
3. Beskrivningar av naturvärdesobjekt	7
4. Litteratur och källor	12
4.1. Skriftliga källor	12
4.2. Kartor	12

Bilaga 1: Karta över inventeringsområdet

Bilaga 2: Karta över naturvärdesobjekten och deras naturvärdesklass

Bilaga 3: Karta över förekommande naturtyper

Bilaga 3: Karta över förekommande naturvärdesträd

1. Sammanfattning

Med anledning av planerad stadsutveckling i landområdena norr om Svindersviken har tidigare två naturvärdesinventeringar utförts i området; Henriksdalsberget (Pro Natura 2020) och Gäddviken (Lindén 2020). En mindre del av området har emellertid inte ingått i de tidigare inventeringarna varför en komplettering har utförts av Pro Natura. Då denna komplettering endast berör en relativt liten areal och området redan behandlats i tidigare rapporter presenteras resultatet i en förkortad form i detta PM. Förfarandet följer i övrigt den nationella standarden för naturvärdesinventering SS 199000:2014, med tilläggen "naturvärdesklass 4" och "värdeelement – naturvärdesträd". Detaljeringsgraden på inventeringen har varit på nivån "detalj". För en mer utförlig presentation av naturvärdena i området samt metodbeskrivning hänvisas läsaren till de tidigare rapporterna.

Sammanlagt inventerades cirka 3 ha och två naturvärdesobjekt har avgränsats. Ett av dessa bedömdes ha påtagligt naturvärde (naturvärdesklass 3) och ett visst naturvärde (naturvärdesklass 4). De mest framträdande naturvärdena är knutna till en nordvärd bergbrant och dess trädskikt. En rödlistad art noterades; kantdyna (NT) som växer på döda och döende klena stammar av rönn. Tio naturvärdesträd har identifierats, merparten av dessa utgörs av värdträd för naturvårdsarter.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

Med anledning av planerad stadsutveckling i landområdena norr om Svindersviken har tidigare två naturvärdesinventeringar utförts i området (Pro Natura 2020; Lindén 2020). En mindre del av området har emellertid inte ingått i de tidigare inventeringarna varför en komplettering har utförts av Pro Natura. Då denna komplettering endast berör en relativt liten areal och området redan behandlats i tidigare rapporter presenteras resultatet i en förkortad form i detta PM. Förfarandet följer i övrigt den nationella standarden för naturvärdesinventering SS 199000:2014, med tilläggen "naturvärdesklass 4" och "värdeelement – naturvärdesträd". Detaljeringsgraden på inventeringen har varit på nivån "detalj". För en mer utförlig presentation av naturvärdena i området samt metodbeskrivning hänvisas läsaren till de tidigare rapporterna.

Fältinventeringen utfördes i oktober 2022.

2.2. Uppgifter om området i befintligt underlag

Inom aktuellt inventeringsområde saknas särskilda områdesbestämmelser för naturreservat, Natura-2000 och sedan tidigare avgränsade biotopskyddsområde. Ingen del av inventeringsområdet är beläget inom område som klassats som riksintresse.

Den norra delen av inventeringsområdet berörs av strandskydd.

Inga områden omfattats av tematiska inventeringar som utförts på nationell nivå, såsom nyckelbiotopsinventeringen, våtmarksinventeringen, ängs och betesmarksinventeringen och sumpskogsinventeringen.

Uppgifter om området saknas i Grönstrukturprogram för Nacka kommun (2011) och dess underlagsrapport (Ekologigruppen 2009).

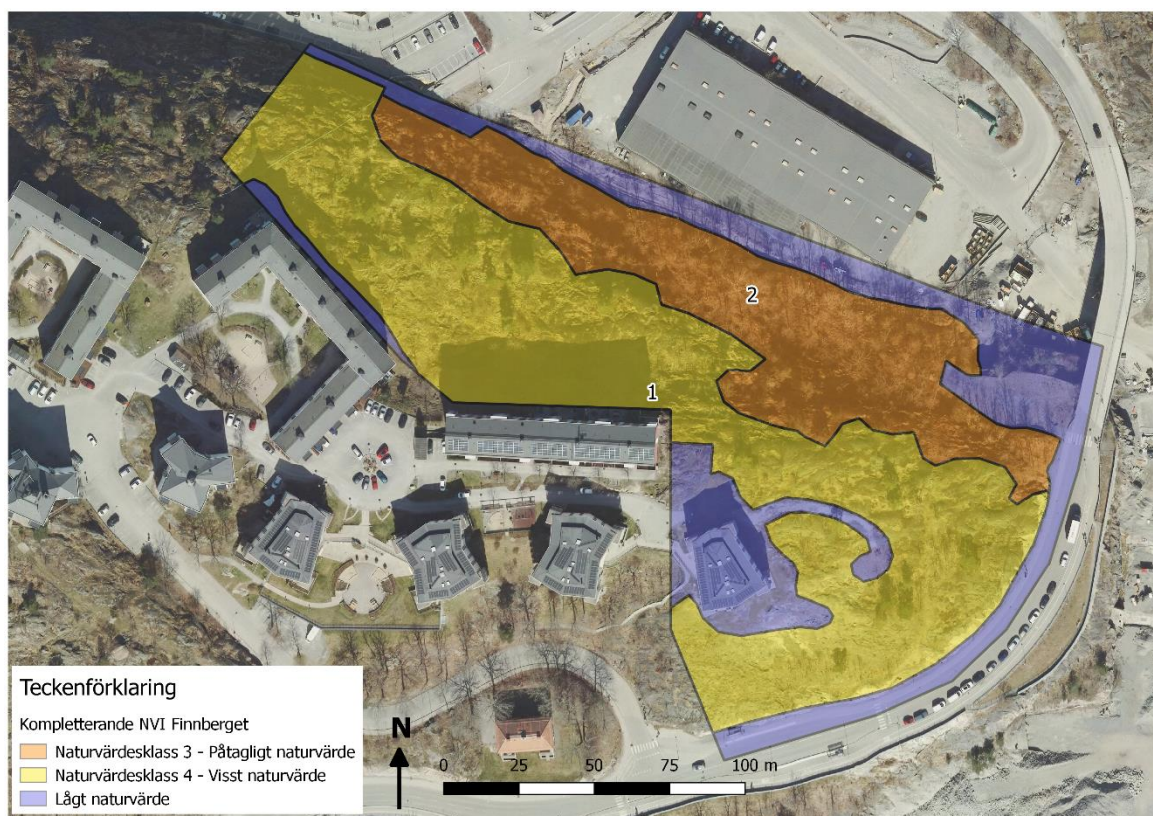
Inventeringsområdet är beläget i ett område som identifierats som en av de "viktigaste spridningsvägarna mellan ädellövsmiljöer" i en tidigare utredning av ekologiska samband på Sicklaön (Ekologigruppen 2014).

På Artportalen finns ett fåtal artfynd registrerade från inventeringsområdet. Fynduppgifterna utgörs av vanligt förekommande arter och har inte haft betydelse för naturvärdesbedömningen. Emellertid finns ett antal fåglar rapporterade från Finnbergets topp strax utanför inventeringsområdet. Fynduppgifterna har inte haft utslagsgivande betydelse för naturvärdesbedömningen men fåglars juridiska skyddsstatus kan ha betydelse för planerna att exploatera området. Exempel på fågelarter som noterats är mindre hackspett (NT), kråka (NT) och svartvit flugsnappare (NT). Inga av de rödlistade fåglarna har noterats under häckningstid förutom svartvit flugsnappare som uppges ha haft aktivitet kring en fågelholk.

Inga skyddsvärda träd är inom inventeringsområdet rapporterade på Artportalen.

3. Beskrivningar av naturvärdesobjekt

Två naturvärdesobjekt av naturtypen Skog och träd samt Berg och sten har identifierats. Ett av dessa bedömdes ha påtagligt naturvärde (naturvärdesklass 3) och ett visst naturvärde (naturvärdesklass 4).

Figur 1. Karta över inventeringsområdet och avgränsade naturvärdesobjekt samt deras naturvärdesklass.

Naturvärdesobjekt 1

Objekt-ID Finnberget 1	Naturvärdesklass 4 – Visst naturvärde
Inventeringsdatum 2022-10-25	Inventerare Ola Hammarström, Pro Natura
Biotoper Hällmarker	Areal 1,60 ha
Naturtyper Berg och sten	Natura 2000 naturtyper Når ej kriterier

Översiktlig beskrivning

Naturvärdesobjektet utgörs av öppna, kuperade hällmarker och bergbranter kring Finnbergets topp och en bit ned i bergets nordslänt. De öppna hällarna och klippsprången är bevuxna med moss- och lavmattor samt en karaktäristiskt gles vegetation med bland annat gul fetknopp, bergsyra, harklöver, röllika, käringtand, prästkrage, äkta johannesört, stinknäva och stensöta. I svackor där jordlagret är något tjockare dominerar smalbladiga gräs och ljung. Ställvis förekommer grupper av rosbuskar och buskformig rönn samt lågt växande träd av tall, björk, asp och ek. Träden är mestadels unga undantaget enstaka tallar.

Figur 2. Öppna hällmarker med utsikt mot Lilla Värtan.

Förekomst av helt öppna ytor där det växer blommande örter, tillsammans med grupper av buskar och träd bildar en tredimensionell struktur som ger upphov till en variation i temperatur, beskuggning och vindförhållanden. Detta har bland annat betydelse för fjärilar och andra pollinerande insekter.

Två naturvärdesträd har identifierats i naturvärdesobjektet – en äldre tall och ett värdräd för kantdyna.

Bedömningsgrund biotopvärde

Området bedöms hysa ett visst biotopvärde genom öppna hällmarker med naturlig vegetation, moss- och lavmattor och en viss struktur med träd och buskar. En miljö som bland annat har betydelse för insektslivet.

Bedömningsgrund artvärde

Naturvärdesobjektet bedöms hysa ett obetydligt artvärde. En rödlistad art noterades i naturvärdeobjektet, men huvudutbredningen av denna art är knuten till naturvärdesobjekt 2. Att en förekomst "spiller över" till detta objekt bedöms inte motivera något förhöjt artvärde.

Naturvårdsarter:

- Kantdyna, *Biscogniauxia marginata* (NT)

Sammanfattande naturvärdesbedömning

Naturvärdena i området är knutna till öppna hällmarker med naturlig vegetation och strukturer av träd och buskar. Sammanfattningsvis bedöms området hysa visst naturvärde motsvarande klass 4.

Tidigare inventeringar

Saknas.

Lagligt skydd.

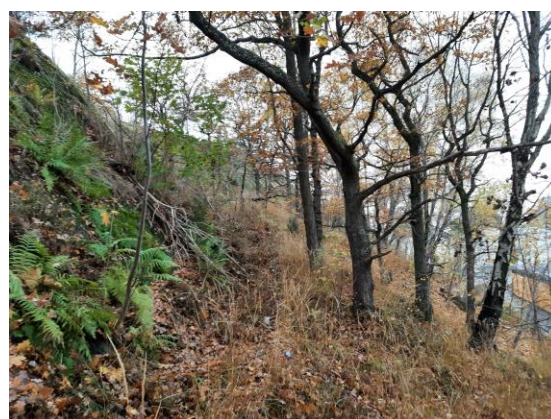
Delar av naturvärdesobjektet omfattas av strandskydd.

Naturvärdesobjekt 2

Objekt-ID Finnberget 2	Naturvärdesklass 3 – Påtagligt naturvärde
Inventeringsdatum 2022-10-25	Inventerare Ola Hammarström, Pro Natura
Biotoper Ek – tallskog av bergig typ	Areal 0,72 ha
Naturtyper Skog och träd	Natura 2000 naturtyper Når ej kriterier

Översiktlig beskrivning

Naturvärdesobjektet utgörs av en nordvänd brant som mestadels är bevuxen med lövskog. Merparten av området består av ekdominerad skog med inslag av triviallövträd som asp, rönn och sälg. Framförallt i brynzonerna är inslaget av triviallöv stort. I buskskiktet växer ung lönn, hagtorn och enbuskar. Skogen är relativt ung-medelålders – gamla träd saknas helt. Lite högre upp i branten är trädskiktet glesare och luckigt med tall och öppna stenhällar där lutningen är som störst. Hela objektet innehåller en stor mängd lodytor och brant sluttande klipphällar av silikatsten med lågt pH. Eftersom branten är nordvänd är lodytorna i hög grad beskuggade och har ett fuktigt och svalt mikroklimat. Här växer kryptogamsamhällen typiska för sura lodytor, med till exempel päronsvepemossa *Gymnocola inflata*, cirkelmossa *Sanionia uncinata*, stor fransmossa *Ptilidium ciliare*, rödfläckig knotterlav *Trapeliopsis pseudogranulosa* och flera arter av kakmossor *Hedwigia* spp. Lodytorna är att betrakta som värdelement i objektet. Död ved förekommer sparsamt genom några döda ekar och tallar, enstaka lågor. På döda och döende stamdelar av sälg noterades kläckhål och gnag av

Figur 3. Ekskog i nordbrant.

Figur 4. Gamla fruktkroppar av kantdyna spricker fram ur barken på döda rönnstammar.

myskbock *Aromia moschata* och på klena rönner flera förekomster av vedsvampen kantdyna *Biscogniauxia marginata* (NT). Kantdyna är rödlistad men regionalt vanligare i Mälardalen och kustlandet öster därom. På den döda veden noterades också ett antal triviala vedsvampar såsom klyvblad *Schizophyllum commune*, rönndyna *Biscogniauxia repanda* och sprängticka *Inonotus obliquus*.

Åtta naturvärdesträd har identifierats i naturvärdesobjektet – dessa utgörs alla av värdesträd för kantdyna och myskbock.

Bedömningsgrund biotopvärde

Området bedöms hysa ett visst biotopvärde genom ekskog i nordbrant med gott om fuktiga lodytor.

Bedömningsgrund artvärde

Naturvärdesobjektet bedöms hysa ett visst artvärde genom förekomst av två naturvårdsarter kopplade till döende trivallövträd.

Naturvårdsarter:

- Kantdyna, *Biscogniauxia marginata* (NT)
- Myskbock, *Aromia moschata* (S, kläckhåll/gnag)

Sammanfattande naturvärdesbedömning

Naturvärdena i området är knutna till den nordvända bergsbranten med stora mängder fuktiga lodytor samt lövskog med vissa dödvedsstrukturer.

Sammanfattningsvis bedöms området hysa påtagligt naturvärde motsvarande klass 3.

Tidigare inventeringar

Naturvärdesobjektet pekas i rapporten Spridningsanalys Sicklaön (Ekologigruppen 2014) ut som "övriga viktiga områden med ädellöv" och är beläget i en av "de viktigaste spridningsvägarna mellan ädellövmiljöer". Detta bidrar till naturvärdesbedömningen.

Lagligt skydd.

Delar av naturvärdesobjektet omfattas av strandskydd.

4. Litteratur och källor

4.1. Skriftliga källor

Ekologigruppen 2009: Biologisk mångfald i Nacka, Underlagsrapport till grönstrukturplan för Nacka kommun. Projektnr. 5577.

Ekologigruppen 2014: Spridningsanalys Sicklaön. Grönstruktur och ekologiska samband för miljöer med ädla lövträd och, respektive äldre barrskog.

Lindén, A-S. 2020: Naturvärdesinventering (NVI) med trädinmätning vid Gäddviken (Nacka kommun) inför planarbetet för byggnadsprojektet Gäddviken, 2020. Calluna AB.

Nacka kommun 2011: Grönstrukturprogram.

Pro Natura 2020: Naturvärdesinventering av Henriksdalsberget, Nacka kommun.

SIS Swedish Standards Institute 2014: Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI). Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning. – Svensk Standard SS 199000:2014.

SIS Swedish Standards Institute 2014: Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI). Komplement till SS 199000. – Teknisk rapport SIS-TR 199001:2014.

4.2. Kartor

Ortofoto (2021), erhållet av Nacka kommun via WMS-länk.

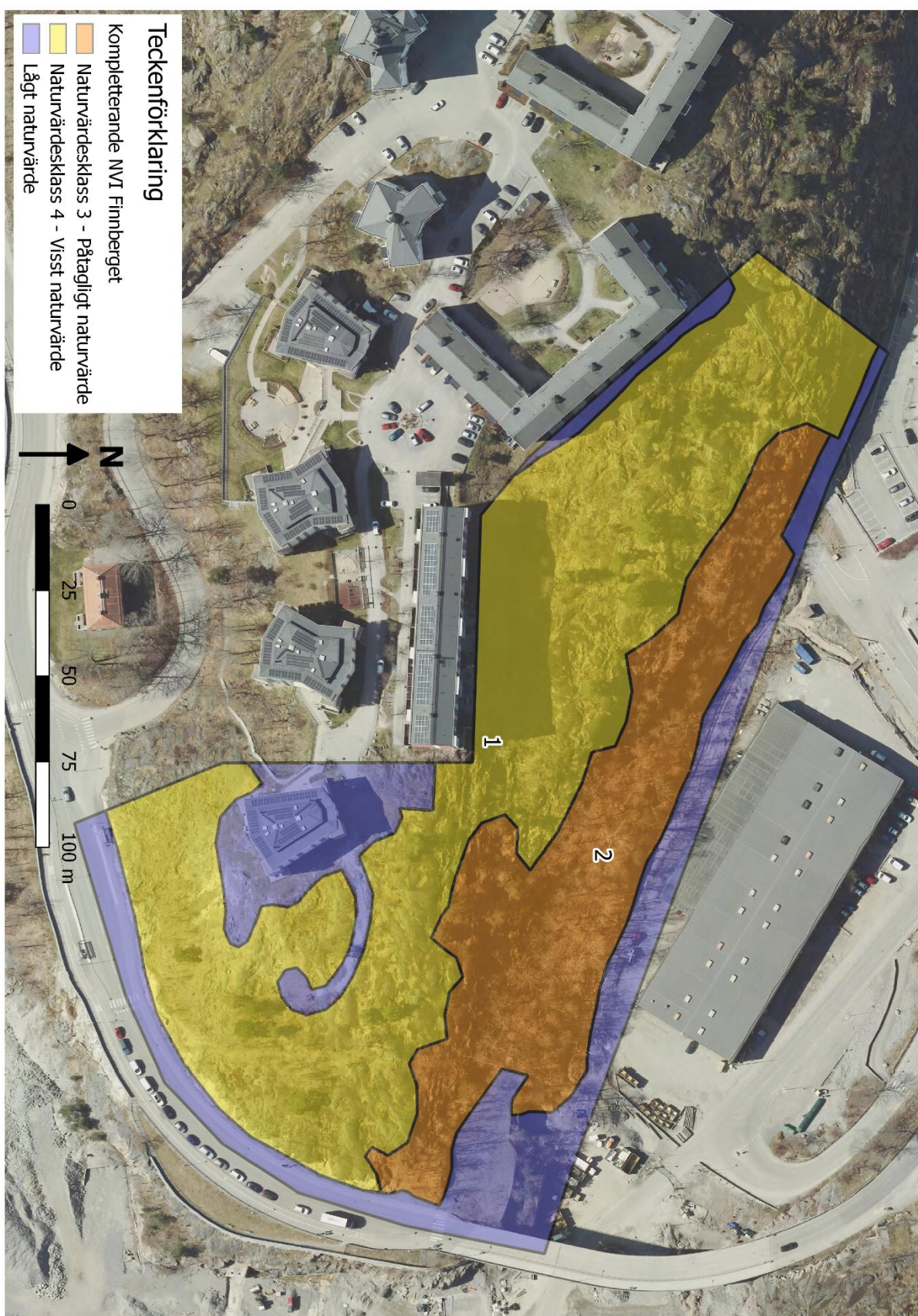
Utförare Pro Natura Träringen 66b 416 79 Göteborg Handläggare Pro Natura Ola Hammarström	Dokumentnamn PM – Komplettering av naturvärdesinventering vid Finnberget	Sidnummer (antal sidor) <i>12 (12)</i>
		Datum <i>2022-11-23</i>
		Version <i>1:1</i>

Bilaga 1.

Karta över inventeringsområdet

Bilaga 2. Karta över naturvärdesobjekten och deras naturvärdesklass

Bilaga 3.

Karta över förekommande naturtyper

Bilaga 4. Karta över förekommande naturvärdesträd

